

ВЪРХОВНА КАСАЦИОННА ПРОКУРАТУРА

Вх. № 723 /2010г.

София, 10.05.2011г.

ДО
АДВ. ЛЪЧЕЗАР ПОПОВ
София, ул. „Парчевич” №44, етаж
5, кантора

КОПИЕ:

л.св. Иван Александров Тодоров
Затвора - София

УВАЖАЕМИ Г-Н ПОПОВ,

Във връзка с Ваша молба от 05.05.2010г., адресирана до главния прокурор на Република България и в изпълнение на резолюция на зам.-главния прокурор при ВКП г-н В. Първанов, моля да приемете настоящия отговор от страна на ВКП, отдел III „Съдебен и изпълнение на наказанията” на поставените с молбата претенции.

Те касаят правното положение на осъдения Иван Александров Тодоров, спрямо когото считате, че се дължи „прекръпяване” изпълнението на търпяното наказание лишаване от свобода. Защиатавайки своята теза, се позовавате едновременно на две групи аргументи. От една страна твърдите, че отдавна е трябвало да намери приложение институтът на давността за изпълнение на наказанието по чл. 82 НК. От друга страна изтъквате обстоятелството, че остатъкът от наказанието, съпоставен с възрастта на осъдения, поставя г-н Иван Александров Тодоров в положението на осъден с „доживотна присъда”, а такава не била предвидена за деянието, не му е налагана и се явявала крайно несъответна на извършеното престъпление.

Предвид това, че казусът на г-н Тодоров вече е бил разгледан от ВКП след жалби на самия осъден и жалби на други негови пълномощници, но продължава да се поставя на вниманието на компетентните органи по най-различни начини, становището на ВКП, отдел III „Съдебен и изпълнение на наказанията” ще Ви бъде представено подробно и в ретроспекция. То ще се обвърже с някои елементи от развитието на наказателното производство, които са спестени в описаните във Вашата молба до главния прокурор „обстоятелства по случая”. Предполагам, че това се дължи на избирателно предоставената Ви информация от страна на Вашия упълномощител и се надявам, че след като бъдете запознат с относимите към повдигна-

тите въпроси факти, ще разсеете съмненията си за неправилно или тенденциозно приложение на закона и несъобразяване с императивните норми на чл. 82 НК при привеждане в изпълнение на наказанието от страна на компетентните прокуратури.

Дори ако не стигнем до професионално единомислие, настоящият отговор цели да даде яснота за Вас и всеки друг пълномощник на осъдения Тодоров за позицията на ВКП по възраженията, че той е неоснователно задържан в затвора – така, че бъдещи жалби и оплаквания, основани на същите аргументи, да бъдат препращани към този отговор, без разглеждането им по същество.

I. РАЗВИТИЕ НА НАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО И ИЗВОДИ ОТНОСНО ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ДАВНОСТТА.

1. По данни от нашата преписка, Иван Тодоров е бил привлечен към наказателна отговорност за съучастие в престъпление по чл. 203, ал.1 и ал.2, вр. с чл. 202, ал.1, вр. с чл. 26 НК, улеснено с престъпление по чл.311, вр. с чл. 26 НК – и двете извършени в качеството му на кадрови военнослужещ – старшина в поделение 22550 на тогавашната БНА, на 11.06.1986г. С присъда № 78/08.04.1987г. по НОХД 78/1987г. на ВС – Варна, той е бил признат за виновен по обвинението и му е наложено наказание ДВАДЕСЕТ ГОДИНИ лишаване от свобода. Кумулативно са наложени и санкциите лишаване от права за срок от двадесет и три години и конфискация на конкретно упоменати в присъдата имущества. Зачетено е предварителното задържане, считано от 11.06.1986г.

С окончателно решение от 22.06.1987г. по н.д. 260/1987г. на ВК на ВС, първоинстанционната присъда е отменена спрямо Тодоров само в частта ѝ, относно сумата от 1500 лв. (при общ обем на обвинението 106 345.93 лв) и в гражданската ѝ част. В останалите части атакуваната само с жалба на подсъдимите присъда е оставена в сила, а жалбите – без уважение. Така осъдителната присъда е влязла в сила на 22.06.1987г., а наложеното наказание ДВАДЕСЕТ ГОДИНИ лишаване от свобода е приведено в изпълнение с начало, съвпадащо с началната дата на зачетеното предварително задържане – 11.06.1986г. Тоест, що се отнася до привеждане в изпълнение на основното наказание, институтът на изпълнителната давност по чл. 82 НК изобщо не е бил поставян на обсъждане – осъденият е бил в пенитенциарно заведение в качеството си на подсъдим с мярка за неотклонение „задържане под стража”, не е бил обявявен за издирване и търсен на адреси в страната и чужбина, не се е налагало предприемането на конкретни от компетентните власти действия, целящи да осигурят изпълнението на присъдата.

Принципно положение е, че сроковете по чл. 82 НК за изпълнение на наказанието текат от момента на влизане в сила на присъдата до датата на привеждане на наказанието в изпълнение и целят да дисциплинират държавния апарат. То е отдавна и подробно разработено в съдебната практика и теорията. След започване изпълнението на наложеното от съда наказа-

24

ние, ако то трае непрекъснато във времето до реализиране в пълна мяра на неговото конкретно съдържание, институтът на давността за изпълнение е поначало неприложим. Иначе казано, след като присъдата е приведена в изпълнение в сроковете по чл. 82 НК, те престават да имат значение, защото са изпълнили функцията си. Обратното становище, застъпено и във Вашата молба, е лишено от логика и непознато в досегашната практика по приложението на закона. За да се илюстрират абсурдните резултати, до които то води, е достатъчен следният пример: При наложено наказание доживотен затвор давността за привеждането му в изпълнение е 20 години – чл. 82, ал.1, т.1 НК. Ако началото е поставено на датата на предварителното задържане, а присъдата влезе в сила след това, или осъденият е задържан скоро след осъждането си, по Вашата трактовка всеки осъден на доживотен затвор би трябвало да се освобождава 20 години след влизане в сила на присъдата, поради изтекла давност за изпълнение на наказание, което всъщност е било реализирано през всичките тези години. Очевидна е несъстоятелността на подобно разрешение – както от гледна точка буквата на закона, така и от гледна точка неговия разум.

2. След влизане в сила на присъдата, ВК на ВС е била сезирана с искане да я отмени по извънреден способ – преглед по реда на надзора. В рамките на това производство, с определение от 09.01.1991г. по данни от нашата преписка, ВС е постановил спиране изпълнението на наказанието, наложено на осъдения Тодоров, след като първоинстанционната присъда е била потвърдена в осъдителните си части по н.д. 260/1987г. на ВСРБ. Така е било създадено специфично основание за освобождаване на осъдения от затвора към м. януари 1991г. с неизтърпян остатък от наказанието, надвишаващ 13 години и 8 месеца. След освобождаването си през м. януари 1991г. осъденият е предпочел не да дочака решението на инстанцията, която сам е сезирал с искане за отмяна на присъдата по извънреден способ и да понесе последствията от него, а е напуснал страната и се е укрил от българското правосъдие. Обстоятелствата, при които се е озовал в САЩ, снабдил се е с нова самоличност под името Виктор Росс и е получил гражданство на САЩ, нямат отношение към принципния въпрос за определяне на давностните срокове.

По-важно е, че с решение от 03.12.1992г. по н.д. 117/1991г. на ВК на ВСРБ петчленен съдебен състав на надзорната инстанция е оставил без уважение молбата на осъдения Иван Тодоров за преглед по реда на надзора и отмяна на влязлата в сила осъдителна присъда, по която той е изтърпял наказание лишаване от свобода в размер на 6 години, 3 месеца и 10 дни. От този момент – 03.12.1992г. изпълним е станал неизтърпеният остатък от наказанието – 13 години, 8 месеца и 20 дни.

Тук има резон тезата, че при подобно „накъсване” на изпълнение на наказанието, което е основано на съдебен акт, издаден в законоустановена процедура (условно предсрочно освобождаване, спиране изпълнение на атакувана присъда до приключване на производството по нейния извънреден контрол), правилата за давността трябва да намерят приложение

25

спрямо остатъка от наказанието. Началният момент на давността не може да бъде друг, освен датата, на която остатъкът от наказанието е станал изпълним – в случая 03.12.1992г., когато е приключило производството по преглед по реда на надзора с потвърждаване на осъдителната присъда.

При остатък 13 години, 8 месеца и 20 дни, обикновената давност за изпълнение на наказанието е 15 години, съгласно чл. 82, ал.1, т.2 НК. Тя се прекъсва от всяко действие, предприето от надлежните органи и насочено към реализация на наказателната отговорност, след което започва да тече нова давност, но не повече от нейния абсолютен размер по чл. 82, ал.4 НК - в случая 22 години и 6 месеца. По отношение на осъдения Тодоров, безспорно след приключване на производството пред петчленния състав на ВК на ВС са предприемани действия, насочени към изпълнение на присъдата, са произвели ефекта прекъсване на обикновената давност. Най-ярък техен израз, който е и напълно достатъчен, за да се обоснове прекъсване на давността, е обявяването на осъдения за общодържавно издирване с телеграма от 31.05.1993г. Породеното от нея действие е изрично анализирано в постановленията на ВОП – Варна и ВАП – София, които прилагате към Вашата жалба. Преди да изтекат 15 години от последното прекъсване на давността – на 27.01.2008г., осъденият е бил задържан на Летище София. Това е станало в такива материално-правни условия, които остатъка от наложеното му наказание от ВС – Варна се явява подлежащ на изтърпяване в български затвор.

Тезата, че в подобни случаи разпоредбата на чл. 82 НК е относима спрямо остатъка от наказанието и давността започва да тече от момента, в който той е станал изпълним, е застъпена по убедителен начин в Решение № 82/08.02.2006г. по н.д. 545/2005г. на I н.о. на ВКС. Към този прочит на правилата за давността се е придържала и ВКП при произнасянето си с постановление от 04.09.2008г. по настоящата преписка, за което Вашият упълномощител е уведомен.

3. Не води до различен резултат и схващането, че срокът на абсолютната давност спрямо неизтърпения остатък от наказанието не бива да се изчислява от момента, в който той е станал изпълним (03.12.1992г.), а започва само и единствено от датата на влизане в сила на осъдителната присъда - 22.06.1987г. Тази постановка също не е чужда на съдебната практика – вж. Решение № 107 от 20.III.1990 г. по н. д. № 76/90 г., II н. о. – тогава когато по някаква причина изпълнението на наказанието не е проведено без прекъсване до пълната реализация на наказателната отговорност, а са формирани обособени части (периоди) от него. Въпреки че подобно разрешение не дава логични резултати в случаите, когато осъденият сам причини въпросното „накъсване” на наказанието и със собствени действия отдалечава реализацията на наказателната отговорност във времето, то също не подкрепя, а опровергава Вашата теза.

Броено от датата на влизане в сила на присъдата - 22.06.1987г., абсолютната давност за изпълнение на наказанието, което има да търпи осъденият Иван Тодоров (обикновената давност не е критерий при използване

на този алгоритъм), би изтекла на 22.12.2009г. Осъденият е бил задържан почти година преди да настъпи този срок, следователно никой от възможните за обосноваване подходи за изчисляване на давността (при съобразяване на всички релевантни моменти от развитието на производството) не сочи Иван Тодоров като незаконно задържан – нито към м. януари 2008г., нито към днешна дата.

След като осъденият вече е задържан и търпи наказанието си от м. януари 2008г., фактът, че по време на престоя му в затвора е дошъл моментът, в който са изтекли 22 години и 6 месеца от влизане в сила на осъдителната присъда, чието изпълнение за дълъг период от време сам той противоправно е осуетил, няма никакво отношение към проблемите на давността. По този въпрос разсъжденията са аналогични с изложените в п.1 по-горе.

II. СТАБИЛИТЕТ НА ПРОИЗНАСЯНЕТО НА ВКП

Горната позиция на ВКП е представена достатъчно подробно в мотивната част на постановлението ни от 04.09.2008г., с което са потвърдени постановленията на ВАП – София и ВОП – Варна, приложени към Вашата жалба. Това произнасяне на ВКП, предизвикано от жалба на самия осъден, е окончателно, тъй като от гледна точка разпоредбите на чл. 46 НПК и 143 ЗСВ не може да бъде подлагано на инстанционен контрол от погорестояща прокуратура. Същото подлежи на проверка само по линия на служебния контрол.

Съгласно вътрешните правила за ревизия на постановени прокурорски актове, технологията за това е уредена в заповед № 3202/2008г. на главния прокурор. Предвидено е постъпилата нова жалба по въпрос, по който вече е налице произнасяне на прокурор при ВКП да бъде докладвана на съответния завеждащ отдел. Той е оправомощен да реши, дали да остави жалбата без разглеждане и последствия, а ако прецени, че се налага отмяна на постановения акт на ВКП по реда на служебната проверка – да докладва преписката на ресорния зам.-главен прокурор с такова предложение.

В случая тази процедура е изпълнена по повод приета на 13.07.2010г. жалба на друг пълномощник на осъдения – адв. Георги Зарев, чиято цел е била близка до тази на Вашата молба. Тя е докладвана на зав.-отдел III „Съдебен и изпълнение на наказанията”, който със своя резолюция от 14.07.2010г. я е оставил без разглеждане, приемайки, че липсват основания за отмяна на постановлението на ВКП от 04.09.2008г. С това на постановлението на ВКП е придаден допълнителен стабилитет и настоящият отговор само разяснява неговия ефект, без да има възможност и без да си поставя за цел да го променя или допълва.

III. ВИД И РАЗМЕР НА НАЛОЖЕНОТО НАКАЗАНИЕ, ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ.

По НОХД 78/1987г. на ВС - Варна на осъдения Иван Тодоров е наложено наказание от ДВАДЕСЕТ ГОДИНИ лишаване от свобода и в тази си част присъдата е била потвърдена от ВС на РБ два пъти – веднъж в рам-

ките на редовния инстанционен контрол, и втори път след преглед по реда на надзора. Изпълнението на точно това наказание дължат да осигурят прокуратурата и компетентните органи на ГДИН. Някоя прокурорска инстанция, включително ВКП и главният прокурор, нямат правомощия да преразглеждат съдебната воля, изразена с окончателен акт, нито да измерват съответствието на наказанието с тежестта на престъплението, с обекта на посегателството и социално-икономическите условия, при които е извършено то. Обстоятелството, че на осъдения му се налага на една зряла възраст (65 години) да доизтърпява 12 – годишен остатък от наказанието, се дължи основно на неговото поведение. Това не променя вида на наложената санкция и Вашето твърдение, че де факто осъденият е поставен в положението на наказан с доживотен затвор, възприемаме като една по-свободна алегория, на която не се дължи коментар.

Възможностите за намаляване размера на наказанието чрез частичното му опростяване могат да се търсят само в посока приложение института на помилването по чл. 74 НК, което е в компетентността на Президента и Вицепрезидента на Република България. Отговорът на председателя на Комисията по помилванията от 16.11.2007г., с който пълномощник на осъдения е известен, че молбата му е „разгледана по надлежния ред и прекратена, поради изтичане на давностния срок за изтърпяване на наложените наказания” не ангажира ВКП и произнеслите се долустоящи прокуратури. Не е ясно дали отговорът на президентската администрация е основан върху пълните данни по казуса, а освен това Комисията по помилванията не е оправомощена да прилага правилата по чл. 82 НК по неприключили прокурорски преписки по изпълнение на наказанието. Това право има съответният прокурор. Наличието на цитирания отговор от 2007г. според ВКП не следва да се яви пречка за ново разглеждане на евентуална молба за помилване – при отчитане на всички новонастъпили оттогава обстоятелства.

199

ПРОКУРОР,
 Ръководител сектор
 „Изпълнение на наказанията”:

[Handwritten signature]
 (Пл. Пачев)

